

**RAHVUSARHIIVI,
TALLINNA LINNAARHIIVI
JA EESTI ARHIVAARIDE
ÜHINGU VÄLJAANNE**

2 (79) 2018 XXI AASTAKÄIK

Ajakiri ilmub Eesti Kultuurkapitali toel

Toimetuse kolleegium:
Cornelius Hasselblatt (Zuidhorn),
Jürgen Heyde (Leipzig),
Kalervo Hovi (Turu), Lea Kõiv,
Enn Küng, Aleksander Loit (Uppsala),
Peep Pillak, Priit Raudkivi, Ott Raun,
Toivo-Ülo Raun (Bloomington),
Alexander Rupasov (Peterburi),
Tõnu Tannberg, Ivi Tomingas,
Jaak Valge, Bradley Woodworth
(New Haven)

Peatoimetaja Ott Raun
telefon: 693 8051
ott.raun@ra.ee

Toimetaja Andres Langemets
telefon: 693 8072
andres.langemets@ra.ee

Kujundaja Triinu Ootsing
Keeletoimetaja Anu Seidla

Toimetuse aadress:
Tallinn 15019, Maneeži 4,

Trükitud trükikojas Pakett

TUNA müügikohad:
Rahvusarhiivis Tartus Nooruse 3,
Tallinnas Madara 24
ning suuremates raamatukauplustes

ISSN 1406-4030
© Tuna, 2018

Tartu Ülikooli ajaloo professorid. Vasakult Herbert Ligi, Sulev Vahtre, Helmut Piirimäe. Foto: Tartu Ülikool ajaloo ja arheoloogia instituut. <https://www.flaj.ut.ee/et/ajalugu>

KOLM AASTAPÄEVA

1987–1988. HISTORIOGRAAFILISI MÄRKMEID JA MÄLESTUSI

Viimased kolm eluaastat oli Herbert Ligi (1928–1990) uurimisobjektiks 1940. aastate demograafiline areng Eestis. Ta kavatses kirjutada suurema töö Eesti rahvastikukaotustest Nõukogude vanglates ja sunnitöölaagrites aastail 1941–1953. Ligi pöördumine Nõukogude repressioonide teema juurde oli mõneti ootamatu. Oli ta ju tuntud feodalismiperioodi agraar- ja asustusajaloolane, ajaloolise demograafia üks rajajaid Eestis. Nähtavasti andis talle impulsi perekonnaseisuameti arhiiv, kus ta uuris eelmiste sajandite rahvastikulu, talletatud ja senini salajas hoitud materjalid – nn. erisurmade aktid, mis sisaldasid hulgaliselt andmeid Siberi vangilaagrites surnud eestlate kohta. (Vt. lk. 84)

Seda ajakirja indekseerib ja refereerib kirjastus Thomson Reuters kategooriates /Arts and Humanities Citation Index®/ ja /Current Contents®/Arts & Humanities/ ja kirjastus Elsevier

Ajakiri on indekseeritav ja refereeritav EBSCOhost ja ERIH PLUS andmebaasides

AJAKIRJA TUNA ON VÕIMALIK TELLIDA POSTI TEEL LUNAMAKSUGA. Tellimus esitada kirja teel: Tuna, Maneeži 4, 10119 Tallinn või e-postiga: margus.laane@ra.ee

Table of Contents

ESSAY

- Mihkel Mutt: Sending Historical Monuments on Beforehand 2

ARTICLES

- Toomas Siitan: The Tragedy of the Destruction of the Helme and Paistu Organs by Pagan Lithuanians in 1329 8
- Enn Küng: "This Fine City will become Deserted and Destitute": Tallinn's Economic Situation in the 1620s–1630s III 14
- Olga Gavrilova,
Mihhail Hodjakov: "I would like to stay at the university...": the St. Petersburg Period of Jüri Uluots' Life 35
- Anu Kannike,
Epp Bardone: Blood or Grain! The Struggle for a Healthy Diet in Estonia in the First Half of the 20th Century 42
- Mart Kuldkepp: The Policy of Special Treatment for Prisoners of War of Estonian Origin in First World War Germany 60

DOCUMENT AND COMMENTARY

- Tiit Noormets: "Would Communist Rule be Conceivable in Estonia without Russian Forces of Occupation?" From Question and Answer Evenings in Valjala Rural Municipality 75
- Toomas Karjahärm: Three Anniversaries in 1987–1988. Historiographical Notes and Recollections III 83

ESTONIAN FILM ARCHIVES PHOTOGRAPH CORNER

- Ivi Tomingas: Do You Know this Land? Petseri and Petserimaa 97

FROM THE CULTURAL HISTORY ARCHIVES

- Tiina Ann Kirss: Two Idealists. The Correspondence between Leeni Ploompuu and Eduard Hubel 1906–1908 107

REVIEWS

- Rein Ruutsoo: Conjuring up Hans Kruus's Choices and Fates 119

VARIA

- Ragne Kõuts,
Henn Käärik: Democratically against Democracy 130
- Timo Myllentaus,
Marten Seppel: A New Estonian-Finnish Research Project: a Comparative Glance at the 19th Century History of Two Neighbouring Countries 144
- Anneli Randla: Professor Sten Karling's Archive 147
- Birgit Kibal: On the Cooperation Day between the National Archives and Congregations in November 2017 149
- Peep Pillak: Loosbergs 152
- Summary 155

This publication is indexed and abstracted by Thomson Reuters in: Arts and Humanities Citation Index® and /Current Contents®/Arts & Humanities/ and by Elsevier

Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in EBSCOhost and ERIH PLUS databases